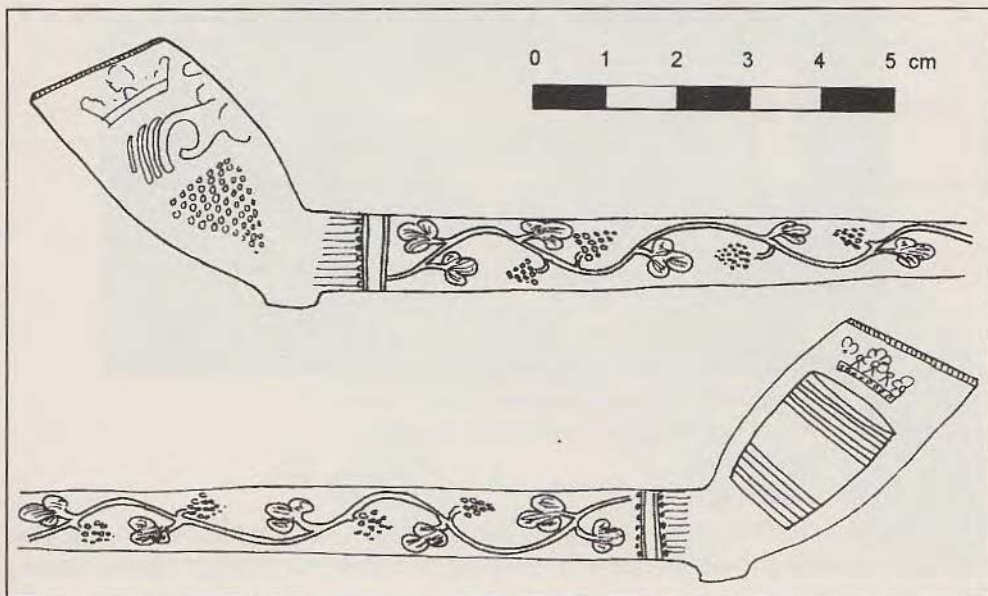

DIRCK VAN WINGERDEN BEIJDE NIEUWE BROUWER

door Jan van Oostveen

In 1991 verscheen onder de VOM reeks van de gemeente Den Haag een boek dat betrekking heeft op de Haagse vondsten die zich in particulier bezit bevinden. Op pagina 60 van dit boek vinden we een afbeelding van een versierde kleipijp. Op de linkerzijde van de kop staat een hand die een druiventros vasthoudt. Op de rechterzijde van de kop, die niet is afgebeeld, staat een ton. De steel is rijkelijk versierd en bestaat uit wijnranken die wordt beëindigd door de tekst "DIRCK VAN WINGERDEN BEIJDE NIEUWE BROUWER". Een soortgelijk exemplaar staat hieronder afgebeeld:

Algemeen	1a. 17625
Deductieve kopkenmerken	1b. 's-Gravenhage 2a. Trechter 2b. Kuisheidswapen / Ton 2c. -/- 2d. - 2e. Ongeglasd 2f. Gebotterd 2g. Geen radering rondom ketelopening 2h.
Deductieve steelkenmerken	3a. Druiventrossen gevolgd door de tekst "DIRCK VAN WINGERDEN BEIJDE NIEUWE BROUWER" 3b. 3c.
Conclusies/gevolgen	4. 1687-1713 5. Gouda? 6. 7. (CAR_191991a_p.60)

In dezelfde publicatie worden historische gegevens betreffende Dirck van Wingerden beschreven. Dick van Wingerden blijkt in 1680 getrouwd te zijn met Maritge Hoogstraeten. In 1787 koopt hij voor fl. 1000,- vier huizen en erven aan de westzijde van de Brouwersgracht, zeer waarschijnlijk de huidige nummers 11 t/m 17. De zuidzijde van dit huizenblok grenst aan de voormalige Brouwersstraat die heden bekend is als de Spijkermakersstraat. In 1697 wordt Dirck brandewijnverkoper genoemd, in 1699 tabaksverkoper, en in 1713 is hij overleden.

VRYS TER - WAPEN.

DE tijt, eerbaere Ieught, daerin wy heden leven
Is door een losse waen tot inde lucht gedreven,

F ij

De

De versiering op deze pijp is nimmer verklaard en de linkerzijde lijkt de oplossing voor het geheel te zijn. Zoals nog te zien is, ontspringt de hand uit

een wolkje; een tekenwijze die men veel tegenkomt in prenten die o.a. zijn afgebeeld in boeken van Cats.

Ook deze hand die een tros druiven vasthoudt, is afgebeeld in een werk van Cats, namelijk "Houwelijk", dat voor het eerst in het jaar 1625 in Middelburg verscheen.

Het devies bij deze prent luidt "FLOS MIHI DOS", dat "mijn vrijsterwapen" betekent. Op deze prent houden twee gesluierde vrouwen de maagdenkrans omhoog. De onaangestaste druiventros verbeeldt hun kuisheid.

De schildpad en de kameleon symboliseren zedigheid en schaamte: de schildpad draagt immers zijn eigen huis altijd met zich mee en de kameleon verschieft van kleur. De tekst boven deze prent zegt dat de vrouw als bruidsschat de maagdelijkheid - haar bloempje - meeneemt.

De steel van deze pijp bevat naast de geschreven reclame ook een verwijzing naar de eigenaar van het café. De wijnranken zijn immers een directe verwijzing naar de achternaam "Wingerden".

Op basis van de afbeelding op de linkerkant van de kop zou m.i. deze pijp reclame voor Dirck van Wingerden maken om huwelijken bij hem te houden. Deze veronderstelling wordt ondersteund door de afbeelding op het titelblad van de "Echtzang op het huwelijk van den heer Hendrik Meule en mejuffrouw Catharina Engelenberg" op de vijfde van den bloeimaand 1782 te Amsterdam. Ook op dit titelblad staat het vrijsterwapen afgebeeld en het blijkt dat dit teken, 150 jaar nadat het voor het eerst is gepubliceerd, nog steeds actueel is.

De wijn- of bierton aan de rechterkant van deze pijp is een verwijzing naar de drankgelegenheden van Dirck van Wingerden.

Literatuur

- Boheemen, P. van e.a., 1989. Kent en versint Eer datje mint; Vrijen en trouwen 1500-1800. Zwolle.
- Carmiggelt, A., 1991. Een beeld van een vondst; Haagse archeologische vondsten in particulier bezit. VOM reeks 1991-4. Den Haag.

Het beste
wat zij
geven kon...

Het beste wat zij geven kon
een
BARNSTEENEN
SIGARENPIJPJE
merk,
R.K. PREMIER

R
PREMIER
K

VOOR ENGROS
C. DE RIJK & Z^o.
AMSTERDAM.

The advertisement is enclosed in a rectangular border. On the right side, there is a black and white illustration of a man in a suit and a woman in a dress. The man is holding a cigar in his hand and looking at the woman. The woman is looking back at him. The text is arranged around the illustration and the logo.